

PROBLEM ÇÖZME BECERİLERİ

REHBERLİK VE PSİKOLOJİK DANIŞMA SERVİSİ

ÖĞRETMEN BÜLTENİ
EKİM 2021

PROBLEM ÇÖZME
SÜRECİNDE
ÖĞRETMEN OLARAK
BEN NELER
YAPABİLİRİM?

ÇATIŞMA
NE DEĞİLDİR?

Çatışma her zaman;

- kötü, anormal veya istenmedik,
- kişilerin gelişim ve değişimleri açısından olumsuz sonuçlanan,
- yıkıcı etkileri olan,
- kişilerarası ilişkilere zarar veren,
- ortadan kaldırılması gereken davranış

DEĞİLDİR.

İnsan ilişkilerinde çatışma, doğal ve kaçınılmazdır. Çatışmalar yapıcı bir biçimde sonuçlandığında, kişiler **olumlu değişim** ve **gelişim** yaşayabilmektedir. Kişinin çatışma çözme konusundaki yaklaşımı farklılık gösterebilmektedir:

1. Çatışmaktan kaçarlar.
2. Saldırganlık ve öfke içeren davranışlar sergilerler.
3. Çatışmayı çözmek için iletişim kurarlar.

ÇATIŞMALAR NASIL ORTAYA ÇIKAR?

Okulda farklı kültürel, ekonomik ve sosyal yapıdan öğrencilerin bir arada bulunması ve bundan doğan farklı bakış açıları ve düşünce tarzları, bazı uyuşmazlık ve çatışma durumlarını ortaya çıkarabilir.

- Öğrencilerin problem çözme ve akıl yürütme becerileri gelişir.
- Öğrenciler öğrenme etkinliklerine daha fazla zaman ve enerji harcar. Böylece akademik başarı artar.
- Çatışma çözmeyi öğrenen öğrenciler dış denetime gerek duymamaya başlarlar ve çatışmaları kendileri veya öğretmenleriyle işbirliği yaparak çözebilirler.
- Eğitim sürecinin sağlıklı yürütülmesi için gerekli olan etkili sınıf yönetimine zemin oluşturur.
- Kaliteli bir öğrenme ve öğretme ortamının oluşma olasılığı azalır.
- Sağlıklı kişilerarası ilişkilerin yaşanma olasılığı azalır.
- Sağlıklı olmayan ilişkiler, etkili sınıf yönetiminin sağlanmasını engelleyebilir. Dolayısıyla bu durum, planlanan etkinliklerin aksamasına neden olabilir.
- Sınıf içinde olduğu gibi okul genelinde de olumsuz davranışlarda (fiziksel şiddet, hakaret etme, disiplini sağlayamama vb.) artış görülebilir.

Çatışmaların yapıcı ya da yıkıcı sonuçlanması, çatışma çözme sürecinde nasıl bir yol izlendiğine bağlıdır.

ÖĞRETMEN OLARAK BEN NELER YAPIYORUM?

- Öğretmen olarak ben sorunun neresindeyim?
- Olduğum yerden çözüme ulaşabiliyor muyum?
- Öğrencilerin problem çözme becerilerine ışık tutuyor muyum yoksa sunduğum problem çözme yolları anlık çözümler mi yaratıyor?
- Problemin kaynağını görebiliyor muyum?
- Öğrencilerin ihtiyaçlarının farkında mıyım? Var olan problem davranış öğrencinin karşılanmayan bir ihtiyacından kaynaklanıyor olabilir mi?
- Yaratıcı çözüm yolları geliştirebiliyor muyum?
- Sınıf iklimi problem oluşumuna sebep oluyor olabilir mi?
- Bazı öğrencilerin problemleri olarak etiketlenmesi, yeni sorunları besliyor olabilir mi?

Adım Adım Problem Çözümü

1.Adım: Görmezden gelin.

2.Adım: Öğrenciye yaklaşın.

3.Adım: Öğrenciye bakın.

4.Adım: Jest ve mimiklerinizi kullanın.

5.Adım: Öğrencinin ismini konu ile ilgili cümle içinde kullanın.

6.Adım: Yönergeyi tekrarlayın.

7. Adım: Öğrenciye onun duygularının farkında olduğunuzu hissettirin.
(biliyorum yoruldun, biliyorum sıkıldınız)

8.Adım: Durumla ilgili eleştirel düşünmesini sağlayacak sorular yöneltin.
(Ben sınıfa girdikten sonra yerine oturman için ne yapabiliriz?)

9. Adım: Öğrencilerle anlaşma yapın. (Bu dersi erken bitirirsek kalan vakitte oyun oynayabiliriz.)

10. Adım: İstenmedik davranışı belirtmek yerine, istenilen davranışa yönlendirin. (Susun yerine sessiz olun, beni duymanızı istiyorum; konuşma yerine daha kısık sesle konuşun; sınıfta dolaşma yerine seni yerinde/sıranda görmek istiyorum)

11. Adım: O an olumlu davranış sergileyenleri takdir edin. (Sınıfta ayağa kalkmış öğrenci varsa, oturanlara dönüp beni yerinizde oturarak dinlediğiniz için teşekkür ederim, aferin.)

12. Adım: Oylama yapın. (Grup çalışmasında ayakta olmak isteyenler?)

13. Adım: Konuyla ilgili kayıt tutun

14. Adım: Öğrencinizden yansıtma yazısı/konuşması yapmasını isteyin. (Derste sürekli yüksek sesle konuştun ve arkadaşlarının sözünü kestin. Sen öğretmen olsaydın nasıl bir sınıfın olsun isterdin, sen bir başka öğrencinin yerinde olsaydın onun sana nasıl davranmasını isterdin)

15. Adım: Eşit seçenekler sunun. (Sırana dönüp tahtadakileri yazmak mı istersin, yoksa mola verip teneffüste yazmak mı istersin?)

16. Adım: Durumu telafi etmesi için öneride bulunun.

17. Adım: Problemi çözmesi için öğrencinizin bir eylem planı hazırlamasını isteyin.

Bu bülten aşağıdaki kaynaklardan yararlanılarak Aday Psikolojik Danışman Beyhan Taşkın ve Psikolojik Danışman Sevil Uç Olgun tarafından hazırlanmıştır:

- BAYIR, Ö. G. (2015). İlkokul Dördüncü Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Çatışma Çözme Becerilerinin Gelişiminin İncelenmesi. 252-253.
- TAŞTAN, N. (2004). Çatışma Çözme ve Akran Arabuluculuğu Eğitimi Programlarının İlkokul Öğrencilerinin Çatışma Çözme ve Akran Arabuluculuğu Becerilerine Etkisi . 1-15.
- KUTLU, A. (2016). Çatışma Çözme Psikoeğitim Programının Ortaokul Öğrencilerinin, Çatışma Çözüm Becerileri, Sürekli Öfke ve Öfke İfade Tarzları Üzerindeki Etkisi. 28-41.